

FIRMA (POSLOVNO IME) PRIVREDNOG DRUŠTVA U DRŽAVAMA KOJE SU NASTALE OD BIVŠIH REPUBLIKA SFRJ

Miroslav Milosavljević¹, Jelena Milosavljević², Isidora Milošević³

¹ Visoka škola za uslužni biznis Istočno Sarajevo-Sokolac, Cara Lazara bb, 71 350 Sokolac - Istočno Sarajevo, Bosna i Hercegovina, milosavljevic-ns@hotmail.com

² Vojvodjanska banka, ad, 21 000 Novi Sad, Serbia

³ Visoka poslovna škola strukovnih studija Novi Sad, Vladimira Perića – Valtera 4, 21 102 Novi Sad, Serbia

SAŽETAK

U radu se analizira firma (poslovno ime) privrednog društva koja je značajna, u uslovima tržišnog privređivanja, radi njegovog prepoznavanja na tržištu od strane drugih subjekata. Posebno je dato pojmovno određenje firme, elementi firme, jezik, kao i načela kod firme. Prilikom izučavanja ovog instituta, korišćeni su uporednopravni i normativni metod, tako što su analizirani propisi sa kojima je uređen isti u državama koje su nastale od bivših republika SFRJ.

Na kraju rada, dat je odgovarajući zaključak u kome se, posebno, ukazuje na značaj firme u pravnom prometu svakog privrednog društva.

Ključne reči: privredno društvo, tržišna privreda, individualizacija, firma, jezik, elementi, načela, zaštita.

UVOD

U uslovima tržišnog privređivanja, značajno je da svako privredno društvo ima svoja individualna obeležja po kojima je prepoznatljivo svim subjektima na tržištu.

Identifikacija privrednog društva na tržištu je, višestruko, važno radi: zaštite interesa privrednog društva; zaštite interesa potrošača i korisnika usluga; zaštite javnih interesa i radi obezbeđenja opšte sigurnosti pravnog prometa.

Individualnost i identitet privrednog društva, formira se na osnovu: firme, delatnosti, sedišta, matičnog broja, registra, opštih akata i poslovnih knjiga. Navedeni su samo neki kriterijumi koji su preovlađujući za utvrđivanje individualnih obeležja privrednih društava. U pravnoj teoriji ne postoji jedinstveno shvatanje o tome koji su sve kriterijumi merodavni za utvrđivanje individualnih obeležja privrednih subjekata (Carić, Grujić, Vitez, Mrkšić i Ljubojević 2000).

Poseban predmet interesovanja i istraživanja u ovom radu biće firma, kao element individualizacije privrednih društava u pravnom prometu, u državama koje su nastale raspadom bivše SFRJ.

Raspadom SFRJ nastalo je više država, koje su pristupile izgradnji sopstvenih pravnih sistema, čiji su se koreni, u prvim godinama svog postojanja, nalazili u bivšoj im zajedničkoj državi. Kasnije su neke države pridružile Evropskoj Uniji i izgrađivale svoje pravne sisteme po uzoru na pravo EU, dok su druge stekle status kandidata za ulazak u EU ili su potencijalni kandidati i u toku je proces usaglašavanja sa pravom EU.

Iz navedenih razloga, cilj istraživanja je utvrđivanje sličnosti i razlika, kao i specifičnosti instituta firme privrednog društva u državama koje su nastale od bivših republika SFRJ. S obzirom da je Republika Bosna i Hercegovina složena država, sa posebnim zakonodavstvima u oblasti privrednih društava, biće prikazana pravna rešenja u Republici Srpskoj i Federaciji BiH, a ne i u Brčko Distriktu.

POJMOVNO ODREĐENJE

U stručnoj literaturi, pravnoj teoriji i poslovnoj praksi postoji veći broj različitih definicija, mišljenja i stavova po pitanju firme privrednog društva.

Pojedini pravni teoretičari navode da reč firma potiče od latinske reči firmare, što znači utvrditi, dakle to je ime pod kojim je privredno društvo utvrđeno kao subjekt u pravu i pod kojim ono posluje. (Jankovec, 2006; Milosavljević, 2011). Drugi, pod poslovnim imenom (firmom) privrednog društva podrazumevaju naziv pod kojim ono posluje, te da u pravnoj teoriji prevladava shvatanje da je pravo na poslovno ime lično pravo društva (Carić, 2016).

Postoji više enciklopedijskih definicija i rečničkih određenja, od kojih ćemo navesti neke. Firma ili naziv je ime pod kojim posluje poslovni subject ili drugi subject upisa koji je upisan u odgovarajući registar (Blagojević i Aleksić, 1985; Bihalji-Merin i sar., 1986). Firma je ime pod kojim neki trgovac vodi svoj posao, daje potpise i pod kojim se vodi u registru (Vujaklija, 1985). Firma (lat. firmus-čvrst, jak) je ime pod kojim se vodi neko trgovačko ili industrijsko preduzeće. Takođe, pod ovim nazivom podrazumeva se natpis nad radnjom (Aleksić, 1982).

Zakonom o privrednim društvima Republike Srbije utvrđuje se da privredno društvo posluje i učestvuje u pravnom prometu pod poslovnim imenom (firmom) koje je registrovano u skladu sa zakonom o registraciji (Zakon o privrednim društvima Republike Srbije [ZPDS], 2014). U Zakonu o privrednim društvima Republike Srpske poslovno ime (firma) se definiše kao naziv pod kojim privredno društvo posluje i ono ne može da bude zamjenljivo sa poslovnim imenom drugog privrednog društva, niti da izaziva zabunu o privrednom društvu ili o njegovoj djelatnosti (Zakon o privrednim društvima Republike Srpske [ZPDRS], 2019). Zakonom o privrednim društvima Federacije BiH utvrđeno je da je firma ime pod kojim društvo posluje (Zakon o privrednim društvima Federacije BiH [ZPDFBIH], 2015). Prema Zakonu o privrednim društvima Slovenije firma je naziv sa kojim kompanija posluje (Zakon o privrednim društvima Slovenije [ZPDSL], 2019). U Zakonu o trgovačkim društvima Hrvatske koristi se naziv "tvrtka" kao ime pod kojim trgovačko društvo posluje i pod kojim sudeluje u pravnom prometu (Zakon o privrednim društvima Hrvatske [ZPDH], 2019). Zakonom o privrednim društvima Crne Gore utvrđeno je da je naziv privrednog društva, podružnice i preduzetnika ime pod kojim posluje (Zakon o privrednim društvima Crne Gore [ZPDCG], 2020). Zakonom o trgovačkim društvima Makedonije predviđeno je da je firma ime pod kojim društvo radi i pod kojim učestvuje u pravnom prometu (Zakon o privrednim društvima Makedonije [ZPDM], 2012).

U poslovnoj praksi se često firma poistovećuje sa samim privrednim subjektom, kao i sa pravom industrijske svojine (uzorak, žig i dr.) (Carić i sar., 2000). Ovakvu pogrešnu praksu, gde se firma (poslovno ime) koristi da bi se označio privredni subjekt (ad, doo, kd, od, preduzetnik) treba izbegavati, s obzirom da postoje adekvatni termini kako domaći, tako i strani (kompanija, korporacija).

Firma se ističe na poslovnim prostorijama a koristi se i u svakodnevnoj korespondenciji i komunikaciji prilikom pravnog prometa društva sa drugim subjektima.

ELEMENTI FIRME (POSLOVNOG IMENA)

Podela elemenata u pravnoj teoriji, uglavnom, je usaglašena, uz određene manje nijanse i može se iskazati kao: jezgro firme, koje predstavlja naziv privrednog društva; obavezni (obligatorni) elementi; neobavezni (fakultativni) elementi; uslovno dopušteni elementi i zabranjeni elementi firme (Carić i sar., 2000).

Jezgro je naziv koji je karakteristični deo poslovnog imena po kome se razlikuju privredna društva koja obavljaju istu delatnost. To su najčešće imena poznatih ličnosti (Nikola Tesla, Pupin); geografski pojmovi, kao što su nazivi reka (Dunav, Sava), nazivi planina (Kopaonik, Jahorina); značajni istorijski datumi (1. maj, 15. februar).

Obavezni elementi firme su oni koje svako privredno društvo mora imati na osnovu zakona i koji su uslov za registraciju i upis društva u registar privrednih subjekata i o čijem postojanju se pazi po službenoj dužnosti.

Obavezni elementi firme su:

- označenje pravne forme privrednog društva, odnosno da je akcionarsko (HR i FBiH-dioničko) društvo, društvo sa ograničenom odgovornošću, komanditno društvo, ortačko društvo (HR i MK-javno trgovačko društvo), (FBiH- društva s neograničenom solidarnom odgovornošću) ili gospodarsko interesno udruženje (HR), što je veoma bitno u pravnom

prometu kako bi se poslovni partneri i šira javnost obavestili o vrsti odgovornosti društva za svoje obaveze;

➤ sedište društva.

Uz Firmu (poslovno ime) privrednog društva u postupku likvidacije dodaje se oznaka "u likvidaciji", dok u postupku stečaja dodaje se "u stečaju"

U Republici Sloveniji i Hrvatskoj obavezan elemenat firme jeste i delatnost privrednog društva, kao i oznaka pripadnosti grupi društava ako se društvo nalazi u odnosu zavisnog društva prema matičnom, ili pripada grupi društava (ZPDSL, 2019; ZPDRS, 2019; ZPDH, 2019).

Za razliku od prethodnih propisa, koji su se primenjivali na celoj teritoriji SFRJ, koji su prestali da važe, u sadašnjem pravu svih država koji su nastali od bivše SFRJ ne zahteva se naznačenje oblika društva zavisno od karaktera svojine. Ovakvo rešenje je dobro pošto se izbegava njihov upis u registar kad god se promeni svojinska struktura. S druge strane, afirmiše se ravnopravnost privrednih subjekata nezavisno od oblika svojine.

Radi bolje individualizacije privrednog društva u pravnom prometu, firma može da sadrži i druge elemente. Ti drugi elementi su fakultativni i mogu biti: dodaci, kao što su: slike, skice, amblemi i dr, koji se mogu koristiti i kao robni znak; skraćena firma, kao što su JUKO, CIP, GENEKS, AGROKOR, i sl; godina osnivanja : SARTID 1903, BIP 1825 itd; označenje poslovnog sistema u čijem sastavu je privredno društvo (holding, koncern); delatnost (osim kod onih država gde je delatnost obavezan elemenat firme, kao što su Slovenija i Hrvatska).

U firmu se mogu uneti i drugi elementi uz odgovarajuću dozvolu, odnosno pristanak.

Firma (poslovno ime) privrednog društva može da sadrži naziv države ili jedinice lokalne samouprave, kao i njihova obeležja ili oznake koje ih podražavaju, uz prethodnu saglasnost nadležnog organa. Takođe, može da sadrži ime ili simbole strane države ili međunarodne organizacije, u skladu sa propisima te države, odnosno međunarodne organizacije. U firmu može se uneti ime ili deo imena istorijske ili druge znamenite ličnosti, uz njen pristanak, a ukoliko je to lice umrlo, uz pristanak njenih naslednika (ZPDS, 2014; ZPDRS, 2019; ZPDS, 2019). U Zakonu Republike Srpske je precizirano da su to naslednici iz prvog naslednog reda (ZPDRS, 2019).

Firma ne može da sadrži: naziv strane države, njen grb, zastavu i druge državne ambleme; naziv međunarodne organizacije i njene ambleme; znakove za kontrolu; neistinite podatke (vrsta i obim odgovornosti i dr) i oznake suprotne moralu.

Poslovno ime društva ne može biti takvo da: vređa javni moral; može izazvati zabludu u pogledu pravne forme ili delatnosti društva.

U Zakonu o osiguranju Srbije, pojam "osiguranje/reosiguranje", odnosno pojam izveden iz tog pojma u svom poslovnom imenu (firmi) može upisati u registar nadležnog organa i koristiti u pravnom prometu samo lice koje je za to dobilo dozvolu Narodne banke u skladu sa zakonom, a drugo lice ga može upisati u registar, odnosno koristiti u pravnom prometu samo ako mu je to izričito dozvoljeno drugim zakonom (Zakon o osiguranju Srbije [ZOS], 2014). Ovakvo rešenje postoji, u Zakonu o osiguranju Crne Gore (Zakon o osiguranju Crne Gore [ZOCG], 2006), i Zakonu o osiguranju Republike Hrvatske (Zakon o osiguranju Hrvatske [ZOH], 2013).

Zakonom o bankama Reupublike Srbije, utvrđeno je da banka u svom poslovnom imenu (firmi) mora imati reč "banka" i da niko osim banke ne može u svom poslovnom imenu (firmi) imati, odnosno u obavljanju svoje delatnosti upotrebiti, odnosno koristiti reč "banka" ili izvedenicu od te reči (Zakon o bankama Srbije [ZBS], 2015). Identično rešenja postoj u Zakonu o bankama Republike Srpske (Zakon o bankama Republike Srpske [ZBRS], 2016). Privredno društvo može imati jedno ili više modifikovanih ili skraćenih poslovnih imena. Društvo može u poslovanju, pored poslovnog imena, da koristi modifikovano ili skraćeno poslovno ime, pod istim uslovima pod kojima koristi poslovno ime (ZPDS, 2014). Skraćeno poslovno ime obavezno sadrži naziv i pravnu formu i registruje se u skladu sa propisima o registraciji.

JEZIK FIRME (POSLOVNOG IMENA)

Da bi se zaštitio domaći jezik i sprečila poplava stranih izraza u domaćim firmama (poslovnim imenima), u zakonodavstvima država, po pravilu, zakonom se propisuje upotreba domaćeg jezika (Vasiljević, 2005).

U Republici Srbiji, firma (poslovno ime) društva je na srpskom jeziku, na ćirilichkom ili latiničkom pismu, dok izuzetno može biti na stranom jeziku ili može da sadrži pojedine strane reči ili karaktere, na latiničkom pismu engleskog jezika, kao i arapske ili rimske brojeve. Društvo može u poslovanju koristiti prevod poslovnog imena ili prevod skraćenog poslovnog imena na jeziku nacionalne manjine ili stranom jeziku, pri čemu se naziv ne prevodi (ZPDS, 2014).

U Republici Srpskoj firma (poslovno ime) privrednog društva je na jednom od jezika i pisama koji su u službenoj upotrebi u Republici Srpskoj i može biti i na stranom jeziku, odnosno može da sadrži i pojedine strane reči, ako one čine ime, odnosno poslovno ime ortaka, člana ili akcionara ili njihov robni ili uslužni žig, odnosno ako su uobičajene u jeziku koji je u službenoj upotrebi, odnosno ako su u pitanju reči na takozvanom mrtvom jeziku (ZPDRS, 2019).

Kada je u pitanju Federacija BiH, firma mora biti napisana na jeziku koja je u službenoj upotrebi u Federaciji, a prevod na strani jezik može se upotrebljavati samo zajedno sa firmom na jeziku u službenoj upotrebi u Federaciji. Firma može sadržavati strane reči koje su uobičajene ili za njih nema odgovarajuće reči u jeziku u službenoj upotrebi u Federaciji Bosne i Hercegovine (ZPDFBIH,2015).

U Zakonu Slovenije, komponenta firme, koje ukazuju na aktivnost i šifru privrednog društva, mora biti na slovenačkom jeziku, dok prevod na strani jezik može se koristiti samo sa nazivom na slovenačkom jeziku. Pored slova slovenačke abecede, dodatne komponente mogu takođe da sadrže slova Ks, I, V i K (ZPDSL, 2019).

U Hrvatskoj, firma (tvrtka) trgovačkog društva mora biti na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu, a mogu se koristiti i arapski brojevi i može sadržati pojedine strane reči ako one čine ime, odnosno firmu (tvrtku) člana društva ili robni ili uslužni žig člana zaštićen u Republici Hrvatskoj, odnosno njegova društva koje je registrovano u Republici Hrvatskoj, ili ako su uobičajene u hrvatskom jeziku, ili ako za njih nema odgovarajuće reči u hrvatskom jeziku, ili ako se radi o rečima na mrtvom jeziku (ZPDH, 2019).

U Zakonu o privrednim društvima Crne Gore ne postoje odredbe o službenoj upotrebi jezika prilikom pisanja firme, međutim postoje odredbe sa kojima se utvrđuje da deo stranog društva obavezno sadrži originalni naziv stranog društva, oznaku ili skraćenu oznaku oblika tog društva ("akcionarsko društvo" ili "AD", "društvo sa ograničenom odgovornošću" ili "DOO", "komanditno društvo" ili "KD"), alternativni naziv dela stranog društva, ako je originalni naziv stranog društva upotrijebljen od nekog drugog društva u Crnoj Gori, kao i oblik organizovanja dijela stranog društva ("deo stranog društva", "poslovna jedinica", "predstavništvo" i sl.) (ZPDCG, 2020).

U Zakonu o trgovinskim društvima Makedonije, firma trgovačkog društva glasi na makedonskom jeziku, na ćirilichnom pismu, dok firma trgovačkog društva sa sedištem u jedinici lokalne samouprave koja ima najmanje 20% građana koji koriste službeni jezik koji se razlikuje od Makedonskog, može da koristi i taj jezik uz obaveznu upotrebu makedonskog jezika i ćirilichnog pisma (ZPDM, 2012).

NAČELA KOD FIRME

Pravni položaj firme određen je sa više načela i to:

- načelom obaveznosti, po kome svako privredno društvo mora imati svoju firmu;
- načelom jedinstvenosti firme, koje upućuje na to da privredno društvo može imati isključivo jednu firmu pod kojom nastupa u pravnom prometu svi njegovi organizacioni delovi, uz mogućnost da isti imaju i neke specifične elemente koji ih individualizuju;
- načelom zakonitosti koje ukazuje da svi elementi moraju biti u skladu sa zakonom i poslovnim moralom;
- načelom istinitosti, prema kome svi sastavni elementi moraju biti istiniti, odnosno odgovarati pravom stanju, u cilju da se izbegne zabuna u pravnom prometu;

- načelom isključivosti (distinkcije) znači da pod istom firmom ne mogu biti registrovana dva ili više privredna društva koja obavljaju istu ili srodnu delatnost;
- načelom javnosti, koje se postiže upisom u registar, ističe na poslovnim prostorijama i koristi u poslovnoj korespondenciji;
- načelom trajnosti firme, koje je uspostavljeno radi zaštite poslovnog ugleda, koji se stiče dugogodišnjim postojanjem firme;
- jasnosti, po kome firma mora biti razumljiva;
- slobodnog izbora elemenata firme (Milosavljević i Drobac, 2006).

U Zakonu o privrednim društvima Republike Srbije, kao i u Zakonu Republike Srpske, utvrđeno je da poslovno ime privrednog društva ne može da bude zamenljivo sa poslovnim imenom (firmom) drugog privrednog društva, niti da izaziva zabunu o privrednom društvu ili o njegovoj delatnosti, na koji način je sintetizovano više načela, kao što su, pre svega, načela istinitosti, isključivosti i jasnosti (ZPDS, 2014).

U Zakonu o privrednim društvima Federacije BiH, formulacijom: „Firma društva mora se jasno razlikovati od firme drugih društava“, ukazuje se na primenu načela isključivosti i jasnosti (ZPDFBIH, 2015). U Zakonu o registraciji poslovnih subjekata Federacije BiH navedeno je više načela koja su u vezi sa registracijom poslovnih subjekata a koja se odnose i na firmu (načelo obaveznosti, zakonitosti, prvenstva, oficijelnosti) (Zakon o registraciji privrednih subjekata Federacije BiH [ZRPSFBIH], 2014). Slično rešenje predviđeno i Zakonu Crne Gore (ZPDCG, 2020).

U Zakonu o trgovinskim društvima Hrvatske postoji dve odredbe i to jedna sa kojom se na izričit način ukazuje na načelo istinitosti kod firme (tvrtke) i odnosi se na to da podaci sadržani u firmi (tvrtki) moraju biti istiniti i druga odredba sa kojom se potvrđuje načelo jedinstvenosti, tako što svaki deo trgovačkog društva mora poslovati pod istom firmom (tvrtkom), s time da joj se može dodati oznaka koja upućuje na to da se radi o delu društva (ZPDH, 2019). U delu Zakona o trgovinskim društvima u kome je utvrđena zaštita firme (tvrtke) zastupljeno je još nekoliko načela, o čemu će biti reči u tom delu rada.

U Zakonu Slovenije ističe se princip ekskluzivnosti (isključivosti), što znači da se firma privrednog društva mora jasno razlikovati od svih firmi drugih privrednih društava, tj da pod istom firmom ne mogu biti registrovana dva ili više privredna društva koja obavljaju istu ili srodnu delatnost (ZPDSL, 2019).

Zakonom Makedonije, ističe se princip trajnosti firme i vršenja delatnosti, zarad ostvarivanja dobiti (ZPDM, 2012).

ZAKLJUČCI

Tržišna privreda nametnula je potrebu da svako privredno društvo bude prepoznatljivo na tržištu, kako bi se zaštitili javni interesi, interesi potrošača i korisnika usluga i obezbedila opšta sigurnost javnog prometa.

Prepoznavanje se vrši, pored ostalog, i na osnovu firme (poslovnog imena) privrednog društva.

Opšte je prihvaćen stav u pravnoj nauci, poslovnoj praksi i u zakonodavstvu država koje su nastale od bivših republika SFRJ da se pod firmom podrazumeva ime pod kojim privredno društvo posluje i pod kojim učestvuje u pravnom prometu.

Podela elemenata firme, uglavnom, je usaglašena, uz određene manje nijanse i može se iskazati kao: jezgro firme, koje predstavlja naziv privrednog društva; obavezni (obligatorni) elementi; neobavezni (fakultativni) elementi; uslovno dopušteni elementi i zabranjeni elementi firme.

U većini analiziranih zakona o privrednim društvima, predviđena je službena upotreba jezika kod firme, dok je u nekim državama upotreba službenog jezika reguliše posebnim zakonom.

Pravni položaj firme određen je sa više načela a pre svega sa: načelom istinitosti, zakonitosti, isključivosti i javnosti. Ova načela sadržana su u zakonima o privrednim (trgovinskim) društvima ili u propisima sa kojima se uređuje postupak registracije privrednih subjektima.

Na kraju, možemo konstatovati da je institut firme (poslovnog imena, tvrtke) sveobuhvatno regulisan u svim državama koje su nastale od bivših republika SFRJ. U tome prednjače Slovenija i Hrvatska, čija su zakonodavstva usaglašena sa propisima EU, čije su članice i koje primenjuju i nekoliko konvencija EU sa kojima je regulisana ova oblast. Male razlike koje postoje po pitanju terminologije i propisa sa kojima je regulisana firma, ne predstavljaju prepreku za razumevanje i primenu ovog instituta.

Ipak, postoji dovoljno mogućnosti da se propisi iz oblasti firme (poslovnog imena, tvrtke) i dalje dograđuju u skladu sa savremenim kretanjima i dostignućima u zemljama najrazvijenih tržišnih privreda Sveta.

LITERATURA

- Aleksić, R. (1978). *Rečnik stranih reči i izraza*. Beograd: Prosveta.
- Blagojević, B. T. i Aleksić, Z. (1985). *Pravna enciklopedija*. Beograd: Savremena administracija.
- Bihalji-Merin, O., Blagojević, B., Davidović, R., Jerotić, V., Lukić, S., Morača, P., Popović, D., ... Čelić, S. (1986). *Mala enciklopedija Prosveta: Opšta enciklopedija*. Beograd: Prosveta.
- Carić, S., Grujić, R., Vitez, M., Mrkšić, D. i Ljubojević, G. (2000). *Privredno pravo: za ekonomiste*. Centar za privredni consulting, Novi Sad.
- Carić, S. (2016). *Privredno pravo*. Fakultet za ekonomiju i inženjerijski menadžment, Novi Sad.
- Jankovec, I. i Mićović, M. (2006). *Privredno pravo*. Pravni fakultet, Institut za pravne i društvene nauke, Beograd.
- Milosavljević, M. (2011). Ugovori viših oblika saradnje. *Civitas*, 1(02), 120-128.
- Vasiljević, M. (2005). *Kompanijsko pravo-Pravo privrednih društava*. Pravni fakultet, Beograd.
- Milosavljević, M. i Drobac, M. (2006). *Akcionarsko društvo*. Intermex., Beograd.
- Vujaklija, M., (1985). *Leksikon stranih reči i izraza*, Beograd: Beogrački izdavačko-grafički zavod.
- Zakon o privrednim društvima Republike Srbije, Službeni glasnik Srbije, 36/2011, 99/2011, 83/2014.
- Zakon privrednim društvima Republike Srpske, Službeni glasnik Republike Srpske, 127/2008, 58/2009, 100/2011, 67/2013, 100/2017 i 82/2019.
- Zakon o privrednim društvima Federacije Bosne i Hercegovine, Službene novine Federacije BiH, 81/2015.
- Zakon o gospodarskih družbah, Uradni list Slovenia, 65/09 – uradno prečišćeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13, odl. US, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19.
- Zakon o trgovačkim društvima Republike Hrvatske, Narodne novine, 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19.
- Zakon o privrednim društvima Crne Gore, Službeni list Republike Crne Gore, 65/2020.
- Zakona za trgovskite društva, Služben vesnik na Makedonija, 28/04, 84/05/, 25/0, 87/08, 42/10, 48/10, 24/11 i 166/12.
- Zakon o osiguranju Srbije, Službeni glasnik Srbije 55/2004, 70/2004, 61/2005, 61/2005, 85/2005, 101/2007, 63/2009, 107/2009, 99/2011, 119/2012, 116/2013 i 139/2014.
- Zakon o osiguranju Crne Gore, Službeni list Republike Crne Gore 78/2006.
- Zakona o osiguranju Hrvatske, Narodne novine 151/05, 87/08, 82/09 i 54/13.
- Zakon o bankama Srbije, Službeni glasnik Srbije 107/2005, 91/2010 i 14/2015.
- Zakon o bankama Republike Srpske, Službeni glasnik Republike Srpske 3/16.
- Zakon o registraciji privrednih subjekata, Službene novine Federacije BiH 27/05, 68/05, 43/09 i 63/14.

FIRMA (BUSINESS NAME) OF A COMMERCIAL SOCIETY IN THE COUNTRIES THAT ORIGINATED FROM THE FORMER REPUBLICS OF THE SFRJ

Miroslav Milosavljević^{1*}, Jelena Milosavljević², Isidora Milošević³

¹The College of Service Business, Cara Lazara bb, 71 350 Sokolac - Istočno Sarajevo, Bosnia and Herzegovina, milosavljevic-ns@hotmail.com

²Vojvodjanska banka, ad, 21 000 Novi Sad, Serbia

³Business School of Vocational Studies, Vladimira Perića – Valtera 4, 21 102 Novi Sad, Serbia

ABSTRACT

The paper analyzes the business name that is important in the conditions of a market economy for its recognition on the market by other entities. The paper presents the definition, elements, language and principles, changes and transfers of the business name. During the study of this institute, a comparative legal and normative method was used, the analysis of the regulations governing the business name issue in the countries that originated from the former republics of the SFRJ. At the end of the work, an appropriate conclusion was given, emphasizing the importance of the business name in legal transactions, and it was stated that the field of business name is well regulated in all countries that originated from the former republics of the SFRJ. In this regard, Slovenia and Croatia are leaders, whose legislation is in line with EU regulations, whose members also apply several EU conventions regulating this field. The small differences that exist in terminology and regulations governing the business name do not constitute an obstacle to the understanding and application of this institute. Nevertheless, there is a great opportunity to continue to improve the regulations related to the business name in the field in line with modern trends and achievements in the countries of the most developed market economies of the Council.

Keywords: company, market economy, individualization, company, language, elements, principles, protection.